

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τμήμα Φιλολογίας

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

9^η ΔΙΑΛΕΞΗ

Π. ΓΑΚΗΣ

gakis@sch.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

- Η κοινωνιοσημειωτική θεωρία Χαλιντέυ (γνωστή και ως Συστημική Λειτουργική Γραμματική)
- Όταν κατανοούμε τον κόσμο (δηλ. σκεπτόμαστε) **δεν τον αναπαραγάγουμε** αλλά τον **αναπλάθουμε με τρόπο που εξυπηρετεί τις ανάγκες μας** (π.χ. για να αποφύγουμε κίνδυνο).
- Η **κατανόηση στηρίζεται σε σημεία**, πάνω απ' όλα στη γλώσσα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

- Η γλώσσα το πλέον **κομβικό σύστημα** σημείων, γιατί μεταξύ άλλων:
 1. **Χρησιμοποιείται** από όλους στις **περισσότερες δραστηριότητες**, σε αντίθεση, π.χ., με νότες μουσικής που χρησιμοποιούνται σποραδικά και όχι από όλους.
 2. Μπορεί να **νοηματοδοτήσει όλα τα βιώματα, έστω και άγαρμπα μερικές φορές** (ενώ δεν μπορούν άλλα συστήματα σημείων, π.χ. οι νότες στη μουσική, οι αριθμοί στα μαθηματικά).
 3. **Προσαρμόζεται αδιάκοπα** ώστε να εξυπηρετεί νέες ανάγκες επικοινωνίας (Στο πνεύμα του Βυγκότσκι τα εργαλεία βελτιώνονται συνεχώς από τη χρήση τους.)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

- Εφόσον μπορεί να **αποκαλυφτεί** μέσα από τη **μελέτη** της γλώσσας **το πώς** λειτουργεί κυρίως **σκέψη** και κυρίως η **γλωσσική**,
- Κάθε **σύστημα γλωσσικών εννοιών** συνιστά μια καθημερινή **θεωρία του κόσμου**, ή **το βασικό σχήμα κατανόησής του**

Πώς σκεφτόμαστε;

Πώς σκεπτόμαστε;

- Βασικό πόρισμα:
- Σκεφτόμαστε τον κόσμο με βάση οντότητες και διαδικασίες
Πιο συγκεκριμένα:
- **Οντότητες** με **μόνιμη υπόσταση**, που δηλώνονται συνήθως με **ουσιαστικά** (πράγματα, πρόσωπα στην καθημερινή εμπειρία). **Στατικός** κόσμος.
- **Διαδικασίες** (δηλ. γεγονότα και καταστάσεις) με **περιορισμένη διάρκεια**, στις οποίες συμμετέχουν οι οντότητες και δηλώνονται συνήθως με **ρήματα**. **Δυναμικός** κόσμος. Π.χ. Το σπίτι **κάηκε**, Η Ελένη **φοβάται**

Πώς σκεπτόμαστε;

- Στην καθημερινή γλώσσα και σκέψη ο κόσμος συνήθως **δυναμικά γεγονότα** (συνήθως δράσεις) με **δράστες** (οντότητες, δηλ. πρόσωπα και πράγματα) και τα **αποτελέσματα** της δράσης τους

π.χ. «Η **κατσίκα** **γέννησε** **κατσικάκια**» «**Το αυτοκίνητο** **τράκαρε** **με το φορτηγό**» «**Η Άννα** **έσπασε** **το ποτήρι**»

Μόνο αυτά είναι σκέψη

Εξέλιξη γλώσσα;

- Ωστόσο, η γλώσσα εξελίσσεται συνεχώς για να εξυπηρετήσει νέες ανάγκες
- Προσαρμογή μερικές φορές
- 1. **Δευτερεύουσας σημασίας**, γρήγορη και συχνή. Π.χ. **Νεολογισμοί** με **βάση υπάρχοντες κανόνες ή μέσα σχηματισμού λέξεων** (π.χ. «διαδίκτυο).
- 2. Άλλοτε όμως **πιο ουσιαστική αλλά αργή και πιο σπάνια** γιατί αφορά τη **γραμματική**.
- Ως εκ τούτου η γλώσσα έχει από τη **φύση** της τη **δυνατότητα** να **υπερβεί** τους **καθιερωμένους τρόπους σκέψης**

Πώς αλλάζει σε βάθος;

- Το κατεξοχήν παράδειγμα ριζικής προσαρμογής:
- **Η επιστημονική σκέψη/γλώσσα η οποία νοηματοδοτεί τον κόσμο διαφορετικά από την καθημερινή σκέψη/γλώσσα**

1. Ως οντότητες και σχέσεις τους

π.χ. Τα ζώα που θηλάζουν αποκαλούνται θηλαστικά και

- **ΟΧΙ ως οντότητες και δράσεις τους όπως στην καθημερινή γλώσσα**
- **Οντότητα** = *τα ζώα που θηλάζουν, θηλαστικά*
- **Σχέσεις** = *αποκαλούνται/ταυτίζονται*

Πώς αλλάζει σε βάθος;

2. Ως αφηρημένες οντότητες και σχέσεις τους

- Οι οντότητες δεν είναι πλέον **συγκεκριμένες** αλλά **αφηρημένες** (π.χ. τα ζώα και η κατσίκα εν γένει, όχι μία συγκεκριμένη κατσίκα)
- Οι **σχέσεις δεν** είναι πλέον **δράσεις** (π.χ. έπιασε) αλλά **αφηρημένες επινοήσεις** (π.χ. αποκαλείται, συνίσταται σε, αποτελείται από.... και **όχι** δράσεις όπως «έπιασε».)
- Πρόκειται για **αφηρημένη ανάγνωση του κόσμου**, ειδικότερα του **πώς σχετίζονται οι οντότητες** (π.χ. μοιάζουν, ταυτίζονται, διαφέρουν).

Πώς αλλάζει σε βάθος;

- Από **καθημερινή γλώσσα** σε **επιστημονική γλώσσα**

*Π.χ. Η κασίκα θηλάζει το κασικάκι
(μια συγκεκριμένη κασίκα κάνει κάτι)*

Η κασίκα είναι θηλαστικό ζώο

*(οι κασίκες εν γένει ανήκουν σε μια πιο αφηρημένη κατηγορία,
τα θηλαστικά)*

Πώς αλλάζει η γλώσσα;

- Ως εκ τούτου, ο **κόσμος** στον **επιστημονικό λόγο** εμφανίζεται
- **Όχι ως δυναμικός** όπως στον καθημερινό λόγο, δηλ. ως *γεγονότα στα οποία συμμετέχουν πράγματα και πρόσωπα.*
- Αντιθέτως, ως **στατικός** με **αφηρημένες οντότητες** που **σχετίζονται μεταξύ τους με αφηρημένους τρόπους.**

Αφαιρετικοποίηση εννοιών

- Στην εξέλιξη της γλώσσας οντογενετικά και ιστορικά, **3 στάδια αφαιρετικοποίησης των εννοιών**:
 - Το 2^ο και 3^ο μόνο χαρακτηριστικά επιστημονικής σκέψης/γλώσσας
1. Κατηγοριοποίηση
 2. Αφηρημένη ταξινόμηση
 3. Γραμματική μεταφορά

Κατηγοριοποίηση – Αφηρημένη ταξινόμηση

Κατηγοριοποίηση

- Πρώτη **αφαιρετική γενίκευση βιωμάτων** ακόμη και πριν την ηλικία των 2 ετών μέσα **από μάθηση εννοιών-λέξεων** όπως *το κοινό ουσιαστικό γάτα* (που αναφέρεται σε πολλά συγκεκριμένα ζώα)

Αφαιρετική ταξινόμηση

- πιο **αφηρημένες έννοιες** όπως *θηλαστικό, κατοικίδιο ζώο*.
- **Ταξινομήσεις κατηγοριών** (ή αφηρημένες ομαδοποιήσεις εννοιών) μόνο κατά τη **σχολική ηλικία** μέσα από επαφή με **επιστημονικό λόγο**, ειδικότερα **προτάσεις** (και όχι απλώς λέξεις πλέον) που **παρέχουν τον ορισμό μιας ταξινόμησης** Π.χ. *Τα δέντρα που χάνουν τα φύλλα τους το χειμώνα αποκαλούνται φυλλοβόλα.*

Γραμματική κατηγορία

- Όπως μια **λέξη** μπορεί να καταστεί **μεταφορική**, δηλ. να **επεκταθεί** το νόημά της για να **κατανοηθεί** ένα **νέο** φαινόμενο (π.χ. «κρύο» όχι μόνο για κάτι απτό όπως το νερό αλλά και για κάτι αφηρημένο όπως η προσωπικότητα)
- το ίδιο με τις **γραμματικές κατηγορίες**. (βλ. το παράδειγμα της ονοματοποίησης →→)
- Εφικτό μόνο **αργά** στην **ανάπτυξη** παιδιών κυρίως μέσα από **επαφή** με πιο **απαιτητικό επιστημονικό λόγο**
- **Παράδειγμα γραμματικής μεταφοράς: Ονοματοποίηση**: Τα ουσιαστικά **δεν περιορίζονται στην καθημερινή χρήση τους**, τη **δήλωση** οντοτήτων (κυρίως χειροπιαστών πραγμάτων, προσώπων και ζώων) **αλλά επεκτείνονται και σε συμβάντα** (που δηλώνονται στην κοινή γλώσσα με ρήματα).
- Εστί, **φαινόμενα δυναμικά** (π.χ. καθαρίζω) **εμφανίζονται μεταφορικά** σαν **στατικά αντικείμενα** (π.χ. Καθαρισμός, κάθαρση, καθαρότητα).

Ονοματοποίηση

- Αποτέλεσμα ονοματοποίησης
- Μια **νέα έννοια που μπορεί να αποκληθεί «γεγονός-οντότητα»**. (π.χ. *τήξη μετάλλου, επικαιροποίηση βιβλιογραφίας, μετοχοποίηση κεφαλαίων ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών, καθαρισμός πολυκατοικιών*).
- **Πρωτότυπη κατηγορία σκέψης εφικτή μόνο μέσω της γλώσσας.**

Εξέλιξη γλώσσας

- Μέσω πάντως των εξελίξεων της γλώσσας προς ταξινόμηση και μεταφορά **δυνατές νέες πρόσθετες νοηματοδοτήσεις του ίδιου φαινομένου**,
- π.χ. το γεγονός ότι βρέχει μπορεί να ιδωθεί εναλλακτικά ως:
 1. **δυναμικό και συγκεκριμένο με το ρήμα**
 2. **ως στατικό και αφηρημένο με ένα ουσιαστικό** π.χ. *Βρέχει, βροχή, βροχόπτωση...* ‘

Έτσι, η σκέψη καθίσταται όχι μόνο πιο αφηρημένη αλλά και ευέλικτη.

Η γραμματική μεταφορά

- Η γραμματική μεταφορά στην ιστορική της εξέλιξη Βλ. Το βιβλίο Η γλώσσα της επιστήμης (Halliday & Martin 1993/2004):
- **Ποικίλα είδη γραμματικής μεταφοράς**, με κορυφαία την ονοματοποίηση.
- **Συχνότητά τους έχει αυξηθεί ιστορικά** σε συνάρτηση με φιλοσοφικό-επιστημονικό λόγο.
- **Πιο περιορισμένα δείγματα στην αρχαιοελληνική φιλοσοφία**, πιο συχνά αλλά ακόμη αδέξια στα κείμενα του διαφωτισμού, τέλος **καθιέρωσή τους στα επιστημονικά κείμενα** του 20^{ου} αιώνα.

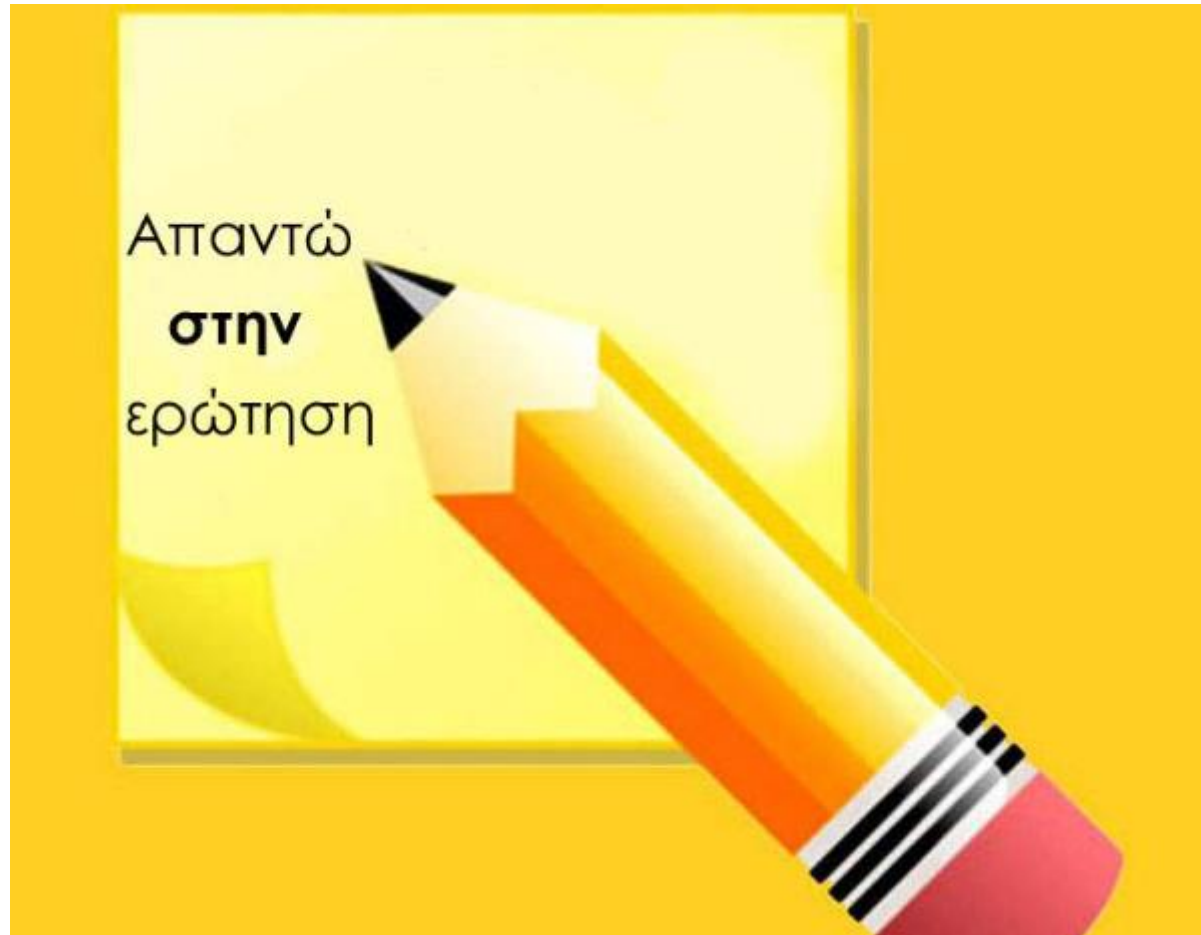
Συνεξέλιξη γλώσσας και σκέψης

- Η γραμματική μεταφορά και γενικότερα η **επιστημονική γλώσσα** συνεξελίχθηκαν με την **επιστημονική σκέψη**.
- Πιο συγκεκριμένα, **η νέα κατανόηση του κόσμου** κυρίως μέσω της επιστήμης μετά την Αναγέννηση **ενισχύθηκε** από την **ονοματοποίηση**, δηλ. αντικειμενοποίηση δυναμικών φαινομένων.
- Αλλά και η ίδια η **ονοματοποίηση ενισχύθηκε σε συχνότητα από την επιστήμη**.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

- Ωστόσο, η γλωσσική νοηματοδότηση ενέχει **μειονεκτήματα** και όχι μόνο **πλεονεκτήματα**.
- Π.χ. **Η ονοματοποίηση** (π.χ. *ανοιχτότητα του θεωρητικού πεδίου*)
- **Πλεονέκτημα** αφενός: όταν συλλάβουμε **περίπλοκα δυναμικά φαινόμενα** σαν να ήταν **στατικά αντικείμενα**, μπορούμε να τα **χειριστούμε πιο εύκολα νοητικά**. Π.χ. να τα καταγράψουμε στη μνήμη και να τα ανασύρουμε, αναστοχαστούμε, συνεξετάσουμε κ.λπ.
- **Μειονέκτημα** αφετέρου: **Αντικειμενοποίηση αποκρύβει περίπλοκο δυναμικό χαρακτήρα φαινομένων** (π.χ. νους, γλώσσα, βαρύτητα, έλξη, επικαιροποίηση, ανοιχτότητα).
- Εξυπηρέτησε βέβαια αρχικά πολύ τις φυσικές επιστήμες. Ειδικά **η κλασική νευτώνεια φυσική στηρίχτηκε στην ονοματοποίηση**. Εξυπηρέτησε βέβαια αρχικά πολύ τις φυσικές επιστήμες. Ειδικά η κλασική νευτώνεια φυσική στηρίχτηκε στην ονοματοποίηση. Ωστόσο, η αντικειμενοποίηση έχει ολοκληρώσει σήμερα το ρόλο της στη φυσική. **Παρεμποδίζει μάλιστα την κατανόηση του δυναμικού σύμπαντος που υποδεικνύει η σύγχρονη φυσική.**

Πώς είναι ο επιστημονικός λόγος;

Ονοματοποίηση

- **Ονοματοποίηση** ένα από τα **χαρακτηριστικά επιστημονικής γλώσσας/σκέψης**
- **Ιδιομορφίες επιστημονικής γλώσσας** απασχολούν όμως γενικότερα για δύο λόγους:
 1. **Θεωρητικούς**: *Πώς κατασκευάζεται η αφηρημένη σκέψη και πώς διαφέρει από την καθημερινή; Ποια τα κρίσιμα χαρακτηριστικά της;*
 2. **Πρακτικούς/εκπαιδευτικούς**: *Πώς μπορεί να μνηθούν ομαλά τα παιδιά στην επιστημονική γλώσσα/σκέψη, τόσο πυκνή και διαφορετική από καθημερινή;*

Επιστημονικός λόγος

- Χαρακτηρίζεται από:
 1. Πολλές **αφηρημένες ταξινομήσεις** (π.χ. πρωτεύοντα, πραγματολογία). **Ουσιαστικά διόλου οικεία που μαθαίνονται μόνο μέσω εκπαίδευσης**
 2. **Ταξινομήσεις με αυστηρό ορισμό και όχι χαλαρή χρήση όπως στην καθημερινή γλώσσα** (π.χ. «Γλώσσα» με τη στενή έννοια των γλωσσολόγων μόνο και όχι τις πολλές στην καθημερινή ζωή).
 3. **Κυκλικούς ορισμούς επιστημονικών όρων** Π.χ. {Φώνημα} = [η ελάχιστη διακριτική μονάδα ήχου]. Όμως, **κατανόηση ορισμού προϋποθέτει κατανόηση των εννοιών «μονάδα» «διακριτική».**

Επιστημονικός λόγος

4. Πολλά ουσιαστικά σε ασυνήθιστη σύνταξη

- α) Μεγάλη **συχνότητα ουσιαστικών** έναντι ρημάτων.
- Τα λίγα μάλιστα **ρήματα** πολύ **αφηρημένα** (π.χ. *Αποκαλείται, αποτελείται από, είναι, ενέχει....*).
- β) Πολύ **αφηρημένα ουσιαστικά** σε γενική πτώση **δυσχεραίνει κατανόηση κειμένου** (π.χ. Σειρές ουσιαστικών σε γενική πτώση όπως: των προτύπων αναγνώρισης της πλευρικότητας της μορφής των επιπτώσεων των κρινόμενων).

5. Δυσνόητα κείμενα: Ασυνήθιστη συμπύκνωση σκέψης.

Κατανόηση όμως εφικτή μόνο από ειδικούς, δηλ. γνώστες των σχετικών θεμάτων, που μπορούν να αποκαταστήσουν ό,τι δεν λέγεται ρητά και απλώς υπονοείται.

Επιστημονικός λόγος

- Αυτός ο **συμπυκνωμένος τρόπος σκέψης** πολύ **χρήσιμος** για **ειδικούς** γιατί **δεν χρειάζεται να εξηγούν** μεταξύ τους όσα τους είναι γνωστά, ανοίγοντας **δυνατότητες** για **περαιτέρω επεξεργασία** αφηρημένων ιδεών
- Αλλά **λόγος δυσνόητος για τους αδαείς. Πρόβλημα εκπαίδευσης**: Η εξοικείωση των παιδιών με επιστημονικό λόγο που απουσιάζει κατά βάση από καθημερινή ζωή

Πώς θα διδαχθεί ο επιστημονικός λόγος;

Διδακτική γλώσσας

- **Διδακτική γλώσσας: κύριο ζητούμενο**
- **Σταδιακή εξοικείωση με επιστημονικό λόγο** σε όλα τα **μαθήματα** και τις **βαθμίδες** εκπαίδευσης
- Ερωτήματα χρήσιμα:
 1. Πώς **διαφέρει** η **επιστημονική** από την **κοινή γλώσσα** και τι την καθιστά πιο **δύσκολη**;
 2. Ποια τα **διαφορετικά είδη** επιστημονικού λόγου, (π.χ. *φυσικές και κοινωνικές επιστήμες, πείραμα, θεωρητική εξήγηση, κοινωνιολογικό δοκίμιο...*).

Επιστημονικός λόγος Vs Εκπ/ση

- ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ με βάση την κοινωνιοσημειωτική θεωρία
- π.χ. Πώς μπορούμε να **ενορχηστρώσουμε** σταδιακή **εξοικείωση** παιδιών με **επιστημονικό** λόγο;
- **Πόσο** πολύ έχει **εισχωρήσει** ο **επιστημονικός** λόγος στα σχολικά **κείμενα δημοτικού** για να μετρήσουμε δυσκολία τους;

Επιστημονικός λόγος Vs Εκπ/ση

- ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
- Π.χ. Το έργο της γλωσσολόγου Painter (1999)
- *Ποιές χρήσεις της γλώσσας διευκολύνουν τη μετάβαση από την καθημερινή στη σχολική γνώση/γλώσσα ειδικά νωρίς στην εκπαίδευση;*

Επιστημονικός λόγος Vs Εκπ/ση

- **Ανάγκη εξοικείωσης των παιδιών** με π.χ. Γενικεύσεις και υποθέσεις, δηλ. αποστασιοποίηση από το εδώ και το τώρα. Π.χ. *Τα φυλλοβόλα δέντρα είναι γυμνά το χειμώνα, Εάν βρέξει, θα πλημυρίσει το ποτάμι.*
- **Γραπτά επιστημονικά κείμενα** (π.χ. για ζώα, αυτοκίνητα), γιατί συνιστούν **αποπλαισιωμένο λόγο**.
- Ακόμη κι **αν αρχικά διαβάζουμε απλά επιστημονικά κείμενα στα παιδιά** (που διαφέρουν από λογοτεχνικά, οδηγίες κλπ.): Μονολόγους προφορικούς και γραπτούς σε αντίθεση με τις οικείες στα παιδιά συνομιλίες

Επιστημονικός λόγος Vs Εκπ/ση

- **Ορισμούς με βάση αφηρημένα κριτήρια** (π.χ. *Τσιγγούνη λέμε αυτόν που κρατάει χρήματα μόνο για τον εαυτό του...*).
- **Συμπέρασμα και αναστοχασμό** (π.χ. *Επειδή πλημμυρίζει όταν βρέχει, πρέπει να κλείνουμε πάντα την πόρτα.*).

Γενίκευση

- **Γενίκευση**: περισσότερο από εκπαιδευτικούς και ελάχιστα από παιδιά
- **Εκπαιδευτικοί διστάζουν να τη χρησιμοποιήσουν**, καταφεύγοντας γρήγορα σε αιτήματα (π.χ. Ζωγραφίστε..). **Νιώθουν ότι τα νήπια δεν μπορούν να χειριστούν γενικεύσεις**, ενώ έρευνες δείχνουν ότι **τις χρησιμοποιούν (αν και περιορισμένα) στις συνομιλίες τους**.
- **Προσταγές και αιτήματα δεν επεκτείνουν τη σκέψη** των μαθητών, αφού ο βαθμός αποπλαισίωσης και κατ' επέκταση αφαιρετικότητας είναι μικρός.

Γενίκευση

- **Γενίκευση**: όταν «η γλώσσα αναφέρεται όχι σε μεμονωμένες οντότητες αλλά σε αφηρημένες κατηγορίες οντοτήτων. π.χ.
- Εκπαιδευτικός:
- «Άμυαλος λέγεται κάποιος που κάνει πράγματα που δεν είναι σωστά, που δεν πρέπει να τα κάνουμε. Αυτός είναι άμυαλος».
- Είδος **λόγου** πολύ χαρακτηριστικό **επιστημονικής σκέψης**

Ορισμοί

- Πώς χρησιμοποιούνται οι **ορισμοί (έχουν τη γενίκευση)**;
- **Δύο ειδών ορισμοί** από εκπαιδευτικούς: Ασυναίσθητα διαφοροποιούν ανάμεσα σε **φαινόμενα φυσικού και κοινωνικού κόσμου**, δηλ. με άλλο ρήμα π.χ.
 - *Λέμε ότι κάποιος είναι αγάριστος όταν δεν μας ευχαριστεί όταν τον βοηθάμε σε κάτι.*
 - *Ο πάγος είναι νερό που έχει κρυώσει πολύ.*
- Τα παιδιά **δεν χρησιμοποιούν** ωστόσο **ορισμούς** παρότι έχουν καταφέρει λίγους στην καθημερινή συνομιλίες. Οι εκπαιδευτικοί απαντούν σχετικές ερωτήσεις και δεν περιμένουν από παιδιά.

Παραδείγματα ορισμών

- **Φυσικά φαινόμενα**

(α) Ε: Τι είναι η απόχη;

Ε: Ένα καλάμι με ένα διχτάκι.

(β) Ε: Τι είναι πάγος;

Παιδί: Νερό.

Κοινωνικοπολιτισμικά και νοητικά φαινόμενα

Ε: Ξέρετε πώς λέγονται οι άνθρωποι που ποτέ δεν είναι ευχαριστημένοι με κάτι. (...)

Παιδί δεν απαντά:

Επιστημονικός λόγος Vs Εκπ/ση

Ερώτημα: Πόσο πολύ έχει εισχωρήσει ο επιστημονικός λόγος στα σχολικά βιβλία;

- ή πόσο παραμένει σε αυτά ο καθημερινός λόγος και συνεπώς η καθημερινή σύλληψη του κόσμου;

Ανάλυση με βάση:

- 6 είδη προτάσεων, κάποιες από τις οποίες προσιδιάζουν **περισσότερο στον καθημερινό** και άλλες **στον επιστημονικό λόγο**.

Είδη προτάσεων

- Από 1 πιο συγκεκριμένες και καθημερινές σε 6 πιο αφηρημένες και επιστημονικές:
 1. **Υλικές**: αφορούν απτά γεγονότα (π.χ. έτρεξε)
 2. **Συμπεριφορικές**: εκτέλεση μιας δράσης (π.χ. σηκωθείτε)
 3. **Νοητικές**: πεποιθήσεις και συναισθήματα (π.χ. ξέρω)
 4. **Λεκτικές**: επικοινωνιακά γεγονότα (π.χ. εξηγείστε)
 5. **Υπαρκτικές**: ύπαρξη οντοτήτων (π.χ. υπάρχει)
 6. **Συσχετιστικές**: αφηρημένες σχέσεις οντοτήτων (π.χ. συνεπάγεται).

Παραδείγματα προτάσεων από βιβλία

- **Υλικές:** απτές αλλαγές ή καταστάσεις. Π.χ. «Εδώ εργάζεται ο εργάτης στο εργοστάσιο», «Γιατί ψόφησαν τα ψάρια;»
- **Νοητικές:** συναισθήματα και γνώσεις. Π.χ. «Σε ποια από τις δύο τάξεις θα ήθελες να είσαι;», «Ξέρεις παρόμοια φυτά του τόπου σου;», «Εδώ τι βλέπετε;»
- **Λεκτικές:** γεγονότα Π.χ. «Δικαιολογήστε γιατί έχουμε μέρα και νύχτα».
- **Υπαρκτικές:** οντότητες Π.χ. «Χωρίς το φως του ήλιου δεν θα υπήρχε ζωή»
- **Συμπεριφορικές:** δραστηριότητες, Π.χ. «Παρατηρήστε τις εικόνες», «Μελέτησέ το με προσοχή»
- **Συσχετιστικές:** δίνουν νόημα σε οντότητες και όχι σε δράσεις. Η δράση παρουσιάζεται συντελεσμένη και γενικευμένη. Συμπεριλαμβάνουν ορισμούς και ταξινομήσεις και εμπλέκουν συχνά τα ρήματα: «είναι», «έχει», «λέγεται», «συμβολίζει», «σημαίνει», «ισοούνται», «μας κάνει», κλπ. Π.χ. «Ποια εποχή δείχνει κάθε εικόνα;», «Μια ώρα έχει 60 λεπτά», «Το ψηλότερο σημείο του βουνού λέγεται κορυφή», «Σε ποια μέρη χωρίζεται ο βλαστός της πατάτας;».

Ευρήματα

- Τόσο στην Α' όσο και στη Γ' **υπερείχαν** οι **οικείες** και **λιγότερο αφηρημένες υλικές προτάσεις**, δηλ. αυτές που προσιδιάζουν στην καθημερινή εμπειρία του παιδιού (47% και 35% αντίστοιχα).
- **Οι συσχετιστικές προτάσεις λιγότερο συχνές**, αλλά **αυξάνονται λίγο από την Α' στην Γ' τάξη** (από 31% σε 37%).
- Πρόκειται κυρίως για **ταξινομήσεις** και **ορισμούς**, πιο **συχνές** όμως στις **φυσικές επιστήμες** από τις **κοινωνικές**.
- Κάποια λοιπόν **κείμενα** με **μεγαλύτερη διείσδυση επιστημονικού λόγου**

Παραδείγματα

ΜΙΚΡΑ ΜΥΣΤΙΚΑ για μια πετυχημένη συνέντευξη

Φτιάξτε το τέλειο στυλ

- Ντυθείτε όπως νομίζετε πως περιμένουν να είστε ντυμένος ή ντυμένη στη δουλειά που θέλετε.
- Προσοχή στα αξεσουάρ. Όσο πιο απλά είναι, τόσο το καλύτερο!
- Προσοχή και στην κολόνια ή το άρωμα που φοράτε. Πρέπει να είναι διακριτικό.
- Μην ξεχάσετε να περιποιηθείτε τα νύχια και τα χέρια σας.

Προσοχή στη διαπροσωπική επικοινωνία

- **Η χειραψία.** Αυτή η μοναδική στιγμή σωματικής επαφής λέει πολλά για το χαρακτήρα σας. Δουλέψτε τη χειραψία σας ώστε να είναι σταθερή, δυνατή και φροντίστε να πιάσετε καλά το χέρι του άλλου και όχι μόνο τα δάχτυλά του.
- **Η άνεση.** Καθίστε βαθιά μέσα στην καρέκλα που σας προσφέρουν και όχι άκρη-άκρη. Αυτό θα τονίσει την άνεση και τη σιγουριά σας. Ακόμη και αν έχετε άγχος, θα δείχνετε πως έχετε τον έλεγχο της κατάστασης.
- **Το κέρασμα.** Αν σας ρωτήσουν τι θέλετε να πιείτε μην πείτε ότι δεν θέλετε τίποτα. Δεν πρέπει να δείχνετε πως ντρέπεστε ή πως έχει δεθεί το στομάχι σας κόμπος.
- **Eye-contact.** Κοιτάτε το άτομο που έχετε απέναντί σας στα μάτια για να του δείξετε πως νιώθετε σιγουριά για τον εαυτό σας. Μιλήστε του άνετα και ήρεμα αλλά φροντίστε να ακούτε με προσοχή αυτά που λέει.
- **Ερωτήσεις-παγίδα.** Φροντίστε να τις χειριστείτε με ψυχραιμία. Αν σας ρωτήσουν γιατί θέλετε να φύγετε από την τωρινή δουλειά σας, απαντήστε με ειλικρίνεια αλλά μην αφήσετε να εννοηθεί πως υπάρχει θέμα προσωπικής εμπάθειας. Και, αν σε ρωτήσουν πόσα παίρνεις... δεν βλάπτει να πεις κάτι παραπάνω από αυτά που πραγματικά παίρνεις!

Παραγόμενος λόγος (περιγραφή)

Η περιγραφή του παραγόμενου λόγου που αναμένεται είναι η παρακάτω:

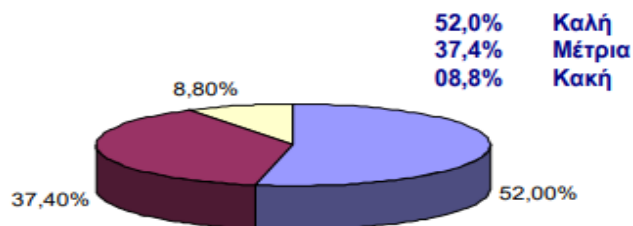
ΘΕΜΑ	ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ	ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ	ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ	ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
Επαγγελματική συνέντευξη	Ηλεκτρονικό μήνυμα	Οδηγίες (μη διαδικαστικές)	Φίλος - φίλη	Α' πρόσωπο Β' πρόσωπο Τροπικότητα Τροπικότητα μέσω υπόθεσης Συμπεριφορικές προτάσεις Υλικές προτάσεις Θεματική συνοχή

Παραδείγματα

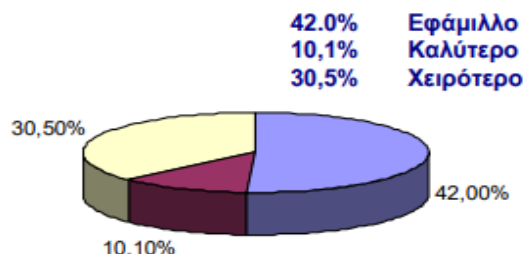
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Συνολικά πώς κρίνετε την ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα;

Ποιότητα Τουριστικών Υπηρεσιών

Συγκριτικά με άλλα κράτη της Ε.Ε.

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Καλή θεωρεί το 52% των ερωτηθέντων την ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, σύμφωνα

με έρευνα που διεξήχθη, με στόχο την αξιολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρονται στην Ελλάδα. Το

37,4% τη θεωρεί μέτρια, ενώ το 8,8% τη θεωρεί μη ικανοποιητική.

Συγκρίνοντας το επίπεδο των τουριστικών υπηρεσιών της Ελλάδας με το επίπεδο των άλλων χωρών της Ε.Ε., το 42% πιστεύει ότι είναι εφάμιλλο, το 10,1 % θεωρεί ότι είναι ακόμα καλύτερο και το 30,5% ότι είναι χειρότερο.

Στα πλεονεκτήματα της Ελλάδας σε σχέση με άλλους προορισμούς, οι απαντήσεις εντοπίστηκαν στη φυσική ομορφιά, στον ήλιο, στη θάλασσα, στα νησιά,

στη φιλοξενία, στη ζεστασιά των ανθρώπων, στα αξιοθέατα (ιστορικά μνημεία), στον πολιτισμό, στη νυχτερινή ζωή, στην ελληνική κουζίνα, στις υποδομές και στο αίσθημα ασφάλειας που νιώθει ο επισκέπτης στην Ελλάδα.

Για τα μειονεκτήματα αναφορές έγιναν στις τιμές, στην ακρίβεια, στην αισχροκέρδεια, στην έλλειψη τουριστικής συνείδησης, στη σχέση ποιότητας και τιμής, στην καθαριότητα, στις μετακινήσεις, στη μη αξιοποίηση των τουριστικών αξιοθέατων, κ.ά.

Evening Chronicle, 10-05-2007

Παραγόμενος λόγος (περιγραφή)

Η περιγραφή του παραγόμενου λόγου που αναμένεται είναι η παρακάτω:

ΘΕΜΑ	ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ	ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ	ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ	ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
Τουριστικές υπηρεσίες στην Ελλάδα	Επιστολή (δημόσια/επίσημη)	Επιχειρηματολογία	Αναγνώστης-Εκδότης εφημερίδας	Νοητικές προτάσεις Απρόσωπη σύνταξη Λεκτικές προτάσεις Συσχετιστικές προτάσεις Επιστημική τροπικότητα Αιτιακή συνοχή Αντιθετική συνοχή

Η διαπροσωπική λειτουργία

- Θα δούμε ότι η πρόταση αυτή κατασκευάζει συγκεκριμένες σχέσεις μεταξύ των ομιλητών/-τριών.
- Η χρήση της **δεοντικής τροπικότητας** πρέπει δηλώνει ότι ο/η ομιλητής/-τρια είναι σε **θέση να υπαγορεύει** στους/στις άλλους/-ες τι πρέπει να κάνουν, γεγονός που υπογραμμίζει την εξουσία που έχει έναντι των άλλων.
- Η χρήση του **α' πληθυντικού** δηλώνει ότι ο/η ομιλητής/-τρια θεωρεί τον εαυτό του/της μέρος της ομάδας, αλλά ότι κατέχει θέση ισχύος, **αφού μπορεί να επιβάλει τη γνώμη του/της**. Συνεπώς, στην πρόταση αυτή κατασκευάζεται μια άνιση σχέση μεταξύ των ομιλητών/-τριών.
- Αν συγκρίνουμε αυτή την πρόταση με τις ακόλουθες:
[5] Νομίζω ότι πρέπει να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα άμεσα και αποτελεσματικά.
[6] Αναρωτιέμαι αν θα ήταν καλό να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα άμεσα και αποτελεσματικά.

Η διαπροσωπική λειτουργία

- Θα διαπιστώσουμε ότι η **επιλογή διαφορετικών λεξικογραμματικών στοιχείων** οδηγεί και στην κατασκευή διαφορετικής σχέσης μεταξύ των ομιλητών/-τριών.
- Στην πρόταση [5] χρησιμοποιείται επίσης **δεοντική τροπικότητα** *πρέπει*, αλλά η χρήση του ρήματος *νομίζω* **μετριάζει τον εξουσιαστικό χαρακτήρα του εκφωνήματος**.
- Ο ομιλητής/-τρια απλώς **προτείνει** και **δεν υπαγορεύει**, γεγονός που μας οδηγεί να συμπεράνουμε ότι δεν έχει τη θέση ισχύος που θα του/της επέτρεπε να επιβάλει τη γνώμη του/της.
- Στην πρόταση [6] η **απουσία της δεοντικής τροπικότητας** και η χρήση των τροπικών στοιχείων *Αναρωτιέμαι αν θα ήταν καλό* **υπογραμμίζει τη μεγάλη επιφυλακτικότητα του/της ομιλητή/-τριας** και την έλλειψη σιγουριάς είτε ενδεχομένως ως προς την ορθότητα της άποψής του/της είτε ως προς το δικαίωμά του/της να εκφράζει τη γνώμη του/της.
- Θα λέγαμε ότι στην περίπτωση αυτή η **σχέση** που κατασκευάζεται μεταξύ των ομιλητών/-τριών **είναι** επίσης **άνιση αλλά** τώρα **εις βάρος** του/της **ομιλητή/-τριας**.

Η κειμενική λειτουργία

- Η κειμενική λειτουργία αφορά τον **τρόπο** με τον οποίο το κείμενο **οργανώνεται** ως προϊόν γραπτού ή προφορικού λόγου καθώς και το δυναμικό του/της ομιλητή/-τριας να δημιουργεί κείμενο. Εκφράζει **τη σχέση της γλώσσας με το περιβάλλον της**, και το ρηματικό –ό,τι έχει ειπωθεί ή γραφτεί– και το μη-ρηματικό, δηλαδή το καταστασιακό περιβάλλον. Για παράδειγμα η πρότασή μας:

[3] *Πρέπει να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα άμεσα και αποτελεσματικά.*

- παίρνει ως σημείο εκκίνησης –ως Θέμα κατά την ορολογία της ΣΛΓ– το **τι πρέπει εμείς να κάνουμε** και **μπορούμε να υποθέσουμε ότι αποτελεί απάντηση στην ερώτηση** *Τι να κάνουμε;* Στην περίπτωση αυτή η **έμφαση δίνεται στους δράστες**, δηλαδή στο «εμείς», οι οποίοι **πρέπει να λάβουν μέτρα** για την επίλυση του προβλήματος. Υπάρχει, δηλαδή, **σαφής απόδοση των ευθυνών** για την αντιμετώπιση του προβλήματος

Η κειμενική λειτουργία

- Αντίθετα, η πρόταση:

[7] Το πρόβλημα είναι δύσκολο να αντιμετωπισθεί.

- έχει μια διαφορετική οργάνωση και παίρνει ως σημείο εκκίνησης το πρόβλημα.
- Η έμφαση δίνεται **στην ύπαρξη ενός προβλήματος**, ενώ η **χρήση της παθητικής φωνής** με την **παράλληλη απουσία του ποιητικού αιτίου** να αντιμετωπισθεί **συντείνει στην αποσιώπηση των δραστών**, δηλαδή των προσώπων που θα έπρεπε να μεριμνήσουν για την επίλυσή του προβλήματος.

ΣΛΓ (ανάλυση πρότασης)

- Αυτό που πρέπει να επισημανθεί ακόμη μια φορά –και το οποίο κατέστη φανερό και από την ανάλυση της παραπάνω πρότασης– είναι ότι στη ΣΛΓ **κάθε πρόταση είναι ένας συνδυασμός στοιχείων**, καθένας από τους οποίους πραγματώνει μια λειτουργία.
- Συγκεκριμένα, **κάθε πρόταση αποτελείται από μια ακολουθία στοιχείων** που απορρέει από το γλωσσικό σύστημα (διαδικασίες, δράστης), το οποίο πραγματώνει την (ανα)παραστατική λειτουργία.
- Ταυτόχρονα έχει μια **ακολουθία στοιχείων που απορρέει από το σύστημα τρόπου**, το οποίο πραγματώνει τη διαπροσωπική λειτουργία.
- Και, τέλος, έχει και μια τρίτη ακολουθία στοιχείων που απορρέει από το **σύστημα θέματος-ρήματος, το οποίο πραγματώνει την κειμενική λειτουργία**.
- **Καθεμία** από αυτές τα τρεις λειτουργίες χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό **αλληλεξάρτησης** και **αμοιβαίου περιορισμού** στο εσωτερικό της, ενώ αντίθετα είναι σχετικά **ανεξάρτητη** από τις άλλες δύο

Ανάλυση κειμένου με βάση τη ΣΛΓ

- Θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε ένα σύντομο κείμενο από την οπτική της ΣΛΓ, δίνοντας έμφαση στη **(ανα)παραστατική λειτουργία** των προτάσεων του κειμένου, έτσι ώστε να γίνει περισσότερο κατανοητό πώς συγκεκριμένες **επιλογές** στο λεξικογραμματικό επίπεδο –στην περίπτωση μας στο σύστημα **μεταβιβαστικότητας**– κατασκευάζουν συγκεκριμένα νοήματα.
- Κατά την ανάλυση με βάση τη ΣΛΓ συναντάμε κυρίως **λειτουργικές ονομασίες** κατηγοριών, όπως **Δράστης, Διαδικασία, Θέμα, Σχόλιο**. Αφού στη ΣΛΓ **κάθε γλωσσικό στοιχείο ερμηνεύεται** από την άποψη της **λειτουργίας** του στο σύνολο του γλωσσικού συστήματος, οι λειτουργικές **ονομασίες** χρησιμοποιούνται για να **αποδώσουν** το σημασιολογικό **ρόλο** των γραμματικών κατηγοριών, για να μας δείξουν πώς οι προτάσεις ενός κειμένου χαρτογραφούν τη σημασία του.
- Όπως θα δούμε, η γλωσσική ανάλυση με βάση τη συστημική λειτουργική προσέγγιση διαφέρει από την ανάλυση κειμένου που γνωρίζαμε μέχρι τώρα, αφού στη ΣΛΓ **οι δομές εξετάζονται ως προς τη λειτουργία τους** και αυτό που ενδιαφέρει είναι να βρούμε τα **νοήματα** που **κατασκευάζονται** από συγκεκριμένες **λεξικογραμματικές επιλογές**

Κείμενο

Internet Hellas

Η νέα δύναμη των εταιρειών Δέλτα και Singular

Αυτή η είδηση διαβάζεται «δυνατά». Από σήμερα, η Internet Hellas ενώνει τη δύναμή της με τις εταιρείες Δέλτα και Singular. Τον μεγαλύτερο υπό σύσταση Όμιλο Πληροφορικής στην Ελλάδα. . . . Τώρα, η Internet Hellas γίνεται ο πρώτος e-business catalyst στην Ελλάδα και διοχετεύει την εμπειρία της αποκλειστικά στις επιχειρήσεις. Γνωρίζει τις ανάγκες τους, δημιουργεί ειδικά προγράμματα και συμβουλεύει. Η Internet Hellas μιλά ελληνικά την παγκόσμια γλώσσα του διαδικτύου και οδηγεί τις επιχειρήσεις, ανάλογα με το μέγεθος και τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου τους, στους δρόμους της οικονομίας. Με την ουσιαστική υποστήριξη της Δέλτα και της Singular, η Internet Hellas μετατρέπεται στον προσωπικό e-business catalyst της επιχείρησής σας και έχει ένα όραμα. Το όραμά σας για να κατακτήσετε την κορυφή.

Ανάλυση κειμένου

- Το παραπάνω κείμενο, όπως γίνεται εύκολα κατανοητό, είναι ένα **διαφημιστικό κείμενο** που δημοσιεύτηκε στον ελληνικό τύπο.
- Το ίδιο το είδος του κειμένου, δηλαδή ότι πρόκειται για **διαφήμιση**, υπαγορεύει και το γενικότερο **στόχο** του, που είναι η **προώθηση** του διαφημιζόμενου προϊόντος.
- Είναι ενδιαφέρον να εξετάσει κανείς τα **νοήματα** που κατασκευάζονται και την πραγματικότητα που δημιουργείται **αναφορικά** με το διαφημιζόμενο **προϊόν**, το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η εταιρεία Internet Hellas.
- Η Internet Hellas στο παρόν κείμενο αναπαριστάται ως **μια δυναμική, ενεργητική και ισχυρή οντότητα**, εικόνα που εξυπηρετεί τη διάδοση και προώθηση του διαφημιζόμενου προϊόντος. Αυτό μπορεί να γίνει κατανοητό αν εξετάσουμε τις προτάσεις στις οποίες συμμετέχει, τις διαδικασίες κατά τη ΣΛΓ. Αναλυτικότερα, η Internet Hellas αναπαριστάται ως **μια οντότητα που πράττει, που δρα, που είναι δυναμική και ενεργητική, αφού είναι Δράστης σε διαδικασίες που δηλώνουν πράξη και δράση**, όπως ενώνει τη δύναμή της, διοχετεύει την εμπειρία της, δημιουργεί ειδικά προγράμματα και οδηγεί τις επιχειρήσεις.

Ανάλυση κειμένου

- Αναπαριστάται επίσης ως μια **οντότητα** που μπορεί να **σκέφτεται** και να **έχει** νοητικές **ιδιότητες**, αφού *γνωρίζει τις ανάγκες των επιχειρήσεων καθώς και ως μια οντότητα που μιλά και μπορεί να διατυπώνει τις απόψεις της: συμβουλεύει και μιλάει.*
- Η πραγματικότητα, λοιπόν, που κατασκευάζεται για την Internet Hellas από τις λεξικογραμματικές επιλογές του κειμένου είναι ότι αποτελεί μια **οντότητα** που έχει την **ικανότητα** να **πράττει**, να **σκέφτεται**, να **συμβουλεύει**, να έχει **πρωτοβουλίες** και να **δημιουργεί** (αναπαριστάται, δηλαδή, ως ένα έμψυχο ον), που αποτελούν ιδιότητες ιδιαίτερα σημαντικές για μια εταιρεία και για την **εξασφάλιση της εμπιστοσύνης και την προσέλκυση των άλλων επιχειρήσεων.**

Ανάλυση κειμένου

- Άλλα νοήματα που κατασκευάζονται για τη συγκεκριμένη εταιρεία μέσω στοιχείων του συστήματος της μεταβιβασιμότητας είναι ότι η Internet Hellas αναπαριστάται ως μια **ανεξάρτητη** και **αυτόνομη οντότητα**, αφού είναι **Δράστης στις κύριες προτάσεις**.
- Επίσης, το γεγονός ότι αποτελεί τον **μοναδικό Δράστη του κειμένου**, με εξαίρεση τη δευτερεύουσα πρόταση για να κατακτήσετε την κορυφή, της προσδίδει ισχύ και υπεροχή. Η Internet Hellas κατασκευάζεται ως μια οντότητα ισχυρή, δυναμική και κυρίαρχη
- η κυριαρχία της στο κείμενο παραπέμπει στην κυριαρχία της στην αγορά στον συγκεκριμένο τομέα.
- Τέλος, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το γεγονός ότι **αποφεύγεται οποιαδήποτε αναφορά στο ανθρώπινο δυναμικό** που συνθέτει την εταιρεία έχει ως αποτέλεσμα η εταιρεία να **αναπαριστάται** ως ένα **συμπαγές σύνολο και να της αποδίδεται μεγαλύτερο κύρος**

Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΛΓ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Η θεωρητική θέση ότι η γραμματική διαμορφώνει την πραγματικότητα και **μετατρέπει τις αντιλήψεις σε νοήματα** και ότι οι **κατηγορίες** και οι **έννοιες** της υλικής μας ύπαρξης **κατασκευάζονται** με τη **γλώσσα** χρησιμοποιείται τα τελευταία χρόνια, κυρίως στις αγγλόφωνες χώρες, στα πλαίσια αυτού που ονομάζεται **κριτικός γραμματισμός**
- Κατά συνέπεια ο κριτικός γραμματισμός παρέχει τη δυνατότητα στους/στις μαθητές/-τριες **να αποκτήσουν πρόσβαση στα κοινωνικά ισχυρά νοήματα**, καθώς και στις πρακτικές με τις οποίες μπορούν αυτά να κατασκευαστούν, και να **συνειδητοποιήσουν ότι τα νοήματα «με ισχύ» δεν είναι «φυσικά»** αλλά **κατασκευασμένα**, και άρα μπορούν να γίνουν αντικείμενο **αμφισβήτησης** και **ανακατασκευής**.

Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΛΓ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Η προσέγγιση αυτή στοχεύει στην ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών για την **κατανόηση και την παραγωγή διαφόρων ειδών και τύπων λόγου.**
- Μέσα από τις πολλές γλωσσικές επιλογές που εξυπηρετούν ποικίλες επικοινωνιακές ανάγκες, οι μαθητές/-τριες **διδάσκονται πώς κατασκευάζονται τα διαφορετικά στοιχεία στη δομή κάθε κειμενικού είδους** από τη γραμματική και αποκτούν τις ικανότητες να **κατανοούν** και να παράγουν τις **κειμενικές** πρακτικές και τη **ρητορική δομή** ποικίλων κειμενικών **ειδών** που είναι **κατάλληλα** για διαφορετικούς μαθησιακούς **στόχους.**

Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΛΓ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Σημαντικό στοιχείο αυτής της προσέγγισης είναι ότι η διδασκαλία της γραμματικής **δεν περιορίζεται μόνο στα γλωσσικά μαθήματα.**
- Η γνώση του γραμματικού συστήματος και των λειτουργιών των γραμματικών κατηγοριών **μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε άλλα μαθησιακά περιβάλλοντα** στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών. Έχει ιδιαίτερα χρησιμοποιηθεί στην ενασχόληση με τη **φυσική**, τα **μαθηματικά**, τη **βιολογία**, τη **γεωγραφία** και στη **μάθηση** μέσω τεχνολογιών.

***Ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας!!!***

